

LITHUANIAN A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
LITUANIEN A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
LITUANO A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Tuesday 3 May 2005 (morning)

Mardi 3 mai 2005 (matin)

Martes 3 de mayo de 2005 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

Paanalizuokite, aptarkite **vieną** iš pateiktųjų tekstų:

1. (a)

Vaikystės Regėjimas

kiemas, šiaudiniai stogai
ir gandrąlizdis –

pražiota mano burna
iš nuostabos dangui
5 aukštesniam už aukštą

Balsas:

gandro negalima erzint
negalima nieko sakyt
šaipytis
10 neduok Dieve – taikytis
akmeniu –
atneš didžiulę gyvatę
paleis ją raitytis
po kiemus
15 atneš didžiulę nuodingą
rupūžę
ir paleis
kad spjaudytus

staiga – šešėlis, sparnai, plasnojimas
20 raudonuos naguos
sparnuotas dievapaukštis
ir nešas gyvatę –
nuo jos spinduliai
ir toks klyksmas, kad
25 leipsta žolė

stoviu
užvertęs galvą
pačiam visko centre
pačiuose dangaus
30 decibeluose
Krišnos pražiotoj gerklėj
nesibaigiančiam dangaus ir
žemės
mūšy

Alvydas Šlepikas. *Tylos artėjantis*, 2003.

- Kokios detalės vyrauja eilėraščio lyrinio herojaus vaikystės prisiminimuose?
- Kaip atskiruose posmuose keičiasi lyrinio herojaus emocijos?
- Aptarkite paskutiniojo posmo, eilėraščio pabaigos prasmę.
- Aptarkite šio eilėraščio struktūros savitumą.

1. (b)

Sidabrinis Laikrodis

Gabrys, supratęs, kad jį veda į svirnelį, ir nieko pikta nenujausdamas, net pirmas ten nubėgo ir pats paslaugiai išmargintas svirnelio dureles atidarė.

– Sakyk tu man... – pirma atsisėdęs ant čia pat stovinčios lovelės krašto, labai jau lėtai pradėjo dėdė Nikodemas, – ar tu nematei kartais laikrodžio, nu, kur aš vakar štai Kazimierui padaviau?

5 Gabrys išplėtė akis, pažiūrėjo į vieną, pažiūrėjo į kitą ir jau neramus tyliai atsakė:

– Ne... mačiau...

– Sakyk tiktai, ne-ma-tei...

– N... e!..

10 – Tu, Gabry, geriau atiduok! Gal tu jį tik pažiūrėti paėmei? Tau nieko nebus. – Vis ypatingai šypsojos dabar toks rėsvas Nikodemas. – Geruoju... atiduok...

– Kad aš nežinau!..

– Žalty prakeiktas! Ar atiduosi laikrodį?! – staiga baisaus pykčio perkreiptu veidu, matyt, pats save varydamas į pasiutimą, suriko dabar šiurpus Nikodemas ir nutvėrė Gabrį už marškinėlių.

– Dėdžiuk, nemušk!.. – suriko ir Gabrys.

15 Bet Nikodemas jau taip buvo įsiutęs, kad nieko nebesakydamas pavertė Gabrį ant suoloelio ir liepė Kazimierui:

– Imk virvagalį!..

– Ujui, ujui!.. – tyliai ir skausmingai suvaitojo Gabrys, laukdamas pirmojo smūgio. O paskui jis nieko nebesakė, tik dantis sukandęs, kad net Kazimieras ir dėdė Nikodemas negirdėtų, 20 viena gaida – jokia raide nepavaizduojamai – tylutėliai ūkė...

Iš svirnelio girdėjosi kietai, lygiais protarpiais tariami Kazimiero žodžiai:

– Kur laikrodis? Duok laikrodį! Kur laikrodis? Duok laikrodį! Kur laikrodis? Atiduok, 25 rupūžel!..

O tais protarpiais Nikodemas vis ramiai, vis lėtai ir nekubėdamas įterpdavo pilnu pasitikėjimo balsu:

– Nesmarkauk, pri-sipažins... Nesmarkauk, pri-sipažins...

– Kazimierai! – nesavu balsu klykdama kiemu bėgo Aneliutė į svirnelį.

– Čia tavo laikrodis!..

30 Kazimierą Aneliutė rado pakelta ranka. Ir tą ranką, pastyrusią, sakytum kokį pagalį, jis nuleido žemyn.

– Kur tu jį gavai? – pakilo nuo lovelės nenumanomai nustebęs ir sumišęs, pasigailėjimo vertu veidu dėdė Nikodemas.

– Kazi-miero lovoje, šiauduose!.. – kūkčiodama atsakė Aneliutė ir nesulaikomai pravirko.

35 – Žaltys prakeiktas! – jau visai be reikalo ir be prasmės susikeikė Kazimieras, nežinodamas, kur staiga padėti savo pyktį. – Šiauduose tai ir nežiūrėjau... – Drebančia ranka jis paėmė laikrodį, paklausė prie ausies pridėjęs ir liko taip kurį laiką, nežinodamas kas veikti.

*

Gabrij netrukus radau už daržinės, kur jis dažnai kapodavo žagarus. Alkūne pasirėmęs sąsparos, veidą rankovės įlenkime paslėpęs, jis stovėjo nusigrįžęs į sieną ir nekrustelėjo. Aš pastovėjau sumišęs ir jau norėjau bėgti atgal. Man baisu buvo pamatyti dabar Gabrio veidą. Bet
 40 jis pajutęs, kad aš čia, staiga atsigrįžo. Ir aš pamačiau jo sausą veidą, sausas, tik išvargusias akis. Mane neišpasakytai sujaudino ir išgąsdino, kad jo veidas dabar lygiai toks pat kaip visados.

Nieko nauja jame nesimatė, nors aš ir tikėjau kažką ten rasti. Čia pat atėjo ir Kazimieras. Atnešė vis dar drebančiuose pirštuose papirosą:

– Še, Gabry, rūkyk... Vakar pirkau... kermošiuje...

45 – Rūkyk pats... Tau bus maža... – tyliai ir ramiai, vis tom pačiom sausom akim į Kazimierą pažiūrėjęs, atsakė Gabrys.

Kai mudu likome vėl vieni, aš, nežinodamas nė ką dabar kalbėti, nevykusiai paklausiau:

– Tai tu nepyksti... ant Kazimiero?

50 – Turi valią!.. – atsakė Gabrys ir, pasitaisęs juosta, lėtu savo žingsniu vėl nuėjo padaržėmis prie savo galvijų...

Tą valandą man buvo neaišku, ką čia Gabrys manė. Nenuvokiau jo būsenos. Ir reikėjo ištisų dešimtmečių, kad ir pats Gabrys, ir visa, vos vienos kartos atstumu iš baudžiatvės išsprūdusi gimtoji šalis atsistotų prieš tavo akis gyva, aiški kiekviena savo gysla, kiekvienu savo nukankintos širdies krustelėjimu...

Petras Tarulis. *Žirgeliai padebesiais*. Novelių rinkinys. 1948.

- Aptarkite pirmosios pasakojimo dalies situaciją, veikėjų tarpusavio santykius, elgesį ir laikyseną.
- Kaip jaučiasi ir kaip elgiasi Nikodemas bei Kazimieras, paaiškėjęs, jog Gabrys buvo baudžiamas nepagrįstai?
- Kokią mintį, idėją autorius kelia ištraukos pabaigoje?
- Palyginkite pirmosios ir antrosios ištraukos dalies pasakojimo pobūdį, pasakotojo vaidmenį.